

שליא, ישליכנה לכלבים.

מבררת הגמרא: מאי טעמא לא חוששינן לקדושת בכורה שבשליא זו?

אמר רב איקא בריה דרב אמאי: עולה בידינו שמיעוט הולדות הנולדים כ'בכורים', אכן קדושים בקדושת בכור, לפי החשבון דלהלן:

א. **רוב בהמות המבכרות, יולדות דבר הקדוש בבכורה במידה והוא זכר.** ואילו **מיעוט בהמות המבכרות לזכר, יולדות דבר שאינו קדוש בבכורה.** ומאי ניהו איך יתכן שיהיה זה זכר ואינו קדשו בבכורה?

נדמה. כגון רחל המבכרת שילדה ולד הנדמה כעז. או להיפך, עז שילדה דבר הנדמה לכבש, ו'נדמה' אינו קדוש בבכורה. ודורשים זאת ממה שכתוב "אך בכור שור", עד שיהיה הוא שור ובכורו שור. ואילו אם אין הולד שור בדיוק, אינו קדוש בבכורה. (414)

ב. **וכל היולדות, הרי יולדות מחצה זכרים ומחצה נקבות.** (415)

ואם כן, **סמוך מיעוטא ד'נדמה'** האמור, דהיינו, שמיעוט זכרים פסולים מקדושת בכורה היות והם 'נדמה', **למחצה דנקבות** מכלל הנולדים, **וחוו להו נמצא שהזכרים**

ספק ספיקא הוא. ספק שמא אין כאן ולד אחר, ועוד אפילו יש כאן ולד אחר, שמא אין באותו מקצת את רוב הולד ואם כן, יש להתיר דספק ספיקא לקולא?

ותירצו התוספות, דכל מה שנאמר "שמא" שמשמעו ספק, הוא רק בדברי הברייתא. שמדובר בה בשליא הבאה אחר ולד. אולם משנתנו העוסקת בשליא שיצאה מקצתה ואסורה באכילה, מדובר בשליא שיצאה קודם הולד. [וכנראה כוונתם כיון שיצאה השליא קודם הולד, יותר מסתבר שיצא עמה חלק מן הולד. שאין דרך שיוצאת השליא לבדה וכל הולד נשאר בפנים. ולכן אין זה חשש וספק בעלמא, אלא מסתמ יצא ולד].

עוד תירצו התוספות, שאכן איסור אכילת מקצת השליא אינו משום איסור חשש או ספק. אלא גזירה שמא יצא רובה. ואם יתירו מקצתה, יבואו להתיר אף רובה. [וברובה שיצא, ודאי יש רוב הולד]. וזהו טעם איסור מקצת שליא.

414. בתוס' לעיל יא ב ובכורות כ ב מבואר שישנה חזקה לנולד, להעמידו בחזקת שאינו

קדוש כמות שהיה במעי אמו. והקשה המלוא הרועים שלפי זה אפילו בלא מיעוט של 'נדמה' יש להעמידו בחזקת שאינו קדוש בבכורה. ומעלה ה'מלא הרועים' סברא לסתור דברי התוספות, שכאן בנוולד, לא יתכן להעמידו בחזקת מה שהיה במעי אמו לפי שפנים חדשות באו לכאן וכאילו שולד זה נוצר עתה ביציאתו לעולם ואין להמעידו בחזקת מה שהיה קודם ויעו"ש.

415. מפרש רש"י: הלכך ולד זה ספק זכר ספק נקבה ונקבה לא קדשה. ואם תמצי לומר זכר הוא, שמא 'נדמה' הוא. משמע מפירושו של רש"י שהטעם שאין נוהגים בו קדושת בכור הוא משום ספק ספקא. ספק אם זכר או נקבה, ואף אם זכר הוא, שמא 'נדמה'.

והקשה **השב שמעתתא** [שמעתא א פרק יח], הרי ספק זה אינו ספק שקול [על פי הא דקיי"ל שבספק ספקא צריכים שני הספקות להיות שקולים. כלומר, שאין סיבה לתלות בצד אחד מצדדי הספק יותר מאשר בצד השני]. שהרי מבואר בגמרא שרוב הנולדים אינם 'נדמה', ורק